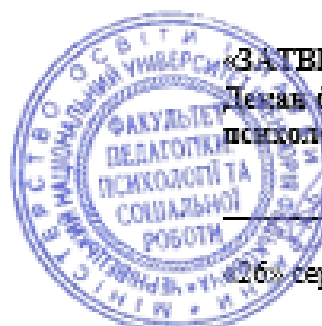

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
(назва факультету)

Кафедра педагогіки та методики початкової освіти
(назва кафедри, що забезпечує викладання)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету педагогіки,
психології та соціальної роботи

Інна ПРОКОП

«26» серпня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВ ЯК ДЕРЖАВНОЇ В
ШКОЛАХ З МОВАМИ НАВЧАННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН
(назва навчальної дисципліни)

обов'язкова

(вказати обов'язкова/необов'язкова)

Освітньо-професійна програма «Початкова освіта»
(назва програми)

Спеціальність 013 Початкова освіта

(вказати: код, назва)

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

(вказати: код, назва)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

(вказати: перший (бакалаврський), другий (магістерський), третій (освітньо-науковий))

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

(назва факультету/ навчально-наукового інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньою програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на якій мові читається дисципліна)

Чернівці 2026 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика навчання української мови як державної в школах з мовами навчання національних меншин» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Початкова освіта»

Розробники:

Романюк Світлана Захарівна завідувач кафедри педагогіки та методики початкової освіти, доктор педагогічних наук, професор

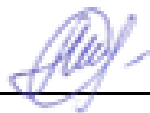
Костащук Оксана Іванівна, асистент кафедри педагогіки та методики початкової освіти, кандидат педагогічних наук, доцент

(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Викладач (чі), що забезпечує читання даної навчальної дисципліни:

Костащук Оксана Іванівна, асистент кафедри педагогіки та методики початкової освіти, кандидат педагогічних наук, доцент

(П.І.Б. викладача (ів), посада, науковий ступінь, вчене звання)

Погоджено з гарантом ОП Інна ПРОКОП

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки та методики початкової освіти
Протокол № 1 від «26» серпня 2026 року

Завідувач кафедри Світлана РОМАНЮК

Схвалено методичною радою факультету педагогіки, психології та соціальної роботи

Протокол № 1 від «26» серпня 2026 року

Голова методичної ради Тетяна КОЛТУНОВИЧ

Мета навчальної дисципліни: поглибити знання студентів з лінгвістичних і лінгвадидактичних навчальних дисциплін, сформувані їх готовність до навчання української мови як державної учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти з навчанням мовами національних меншин на засадах компетентнісного і діяльнісного підходів та нових концепцій мовно-літературної освіти в Україні в умовах Нової української школи.

Пререквізити: ефективність засвоєння змісту дисципліни «Методика навчання української мови як державної в школах з мовами навчання національних меншин» значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти попередньо засвоїв курси «Сучасна українська мова з практикумом», «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Дидактика», «Методика навчання мовно-літературної освітньої галузі (українська мова)».

Результати навчання: У результаті засвоєння змісту навчальної дисципліни у студента формуються наступні компетентності:

Загальні компетентності:

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами (усною та писемною формами), демонструвати навички нормативного літературного мовлення в різних сферах особистої й професійно-педагогічної комунікації.

СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК-3.1. Мовно-літературна компетентність. Здатність до застосування професійно профільованих лінгвістичних і літературознавчих знань, умінь та навичок, що становлять теоретичну основу мовно-літературної освітньої галузі та її окремих змістових ліній.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-13. Здатність забезпечувати оволодіння учнями-представниками національних меншин регіону різними стилями і видами сучасної української літературної мови для їх практичного застосування відповідно до мовної політики держави.

СК-14. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів оволодіння державною мовою молодшими школярами в школах з викладанням мовами національних меншин.

Програмні результати навчання:

ПР-01 Організовувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу,

представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПР-04 Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.

ПР-06 Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

ПР-07 Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПР-09 Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПР-10 Використовувати в освітній практиці різні прийоми формувального, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.

ПР-12 Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

ПР-17 Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням особливостей учнів-представників національних меншин, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності молодших школярів, формувати в них мотивацію до вивчення державної мови.

ПР-18 Використовувати в освітній практиці різні методи та прийоми навчання української мови представниками національних меншин у двомовних школах.

Здобувач вищої освіти повинен:

а) знати:

- концептуальні положення, мету, завдання, зміст навчального курсу української мови як державної для закладів загальної середньої освіти з навчанням мовами національних меншин;
- актуальні проблеми методики навчання української мови як нерідної/іноземної;
- специфічні методи, прийоми, засоби й інноваційні технології навчання української мови як державної;
- зміст і вимоги типових навчальних програм з української мови для 1 – 4 класів закладів загальної середньої освіти з навчанням мовами національних меншин, особливості підручників, посібників і навчальних комплексів для їх практичної реалізації;
- особливості моделювання і конструювання освітнього процесу відповідно до положень Державного стандарту початкової освіти з використанням

сучасних педагогічних технологій навчання української мови як нерідної/іноземної;

- засоби активізації й інтенсифікації навчальної діяльності учнів у процесі засвоєння української мови в закладах загальної середньої освіти з навчанням мовами національних меншин;
- особливості (фонетичні, графічні, орфографічні, лексичні, морфологічні, синтаксичні й пунктуаційні) рідної мови учнів – представників національної меншини;
- труднощі у засвоєнні й використанні української мови як державної за умов близькоспорідненого й різнобічного білінгвізму та шляхи їх запобігання.

б) вміти:

- узгоджувати навчальний матеріал з української мови як нерідної/іноземної з основними знаннями з психології, педагогіки, мовознавства;
- проводити інтегровані уроки з урахуванням особливостей української й рідної мови, давати оцінку і самооцінку виконаній роботі та досягнутим результатам;
- аналізувати й вибирати дидактичне забезпечення освітнього процесу, методи і засоби контролю, здійснювати моніторинг якості навчальної діяльності молодших школярів;
- використовувати власний досвід, набутий при вивченні рідної (румунської) мови;
- володіти сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями та використовувати їх у навчанні української мови як державної;
- відслідковувати прогрес учнів у досягненні результатів навчання;
- обирати навчально-методичні ресурси для власного професійного розвитку.

Опис навчальної дисципліни Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	4	7	3	90	22	-	22	-	46	-	іспит
Заочна	4	7	3	90	8	-	-	-	82	-	іспит

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин										
	денна форма					Заочна форма					
	усього	у тому числі				усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд		с.р.	л	с	лаб	інд
Змістовий модуль 1. Актуальні проблеми навчання української мови як державної											
Тема 1 Теоретичні основи методики навчання української мови як державної в школах з навчанням мовами національних меншин	6	2	2			2	10	1			9
Тема 2 Наукові засади навчання української мови як державної у школах з навчанням мовами національних меншин	8	2	2			4	7				7
Тема 3 Сучасні підходи до вивчення української мови як державної у початковій школі	8	2	2			4	5	1			4
Тема 4 Створення сприятливого освітнього середовища для навчання української мови як державної	8	2	2			4	10	1			9
Разом за ЗМ1	30	8	8			14	32	3			29
Змістовий модуль 2. Методика вивчення української мови як державної											
Тема 1 Методика формування комунікативних умінь з української мови як державної	8	2	2			4	6				6
Тема 2 Методика навчання грамоти на предметній основі	8	2	2			4	8	1			7
Тема 3 Урок як основна форми навчання української мови у школах з навчання мовами національних меншин	8	2	2			4	11	1			10
Тема 4 Методика вивчення мовного матеріалу	8	2	2			4	8	1			7
Тема 5 Розвиток усного і писемного мовлення у школах з	8	2	2			4	7	1			7

мовами навчання національних меншин											
Тема 6 Освітньо-пізнавальний і нормативно-практичний аспекти вивчення лексикології та фразеології на основі взаємозв'язку в навчанні двох мов (рідної та української).	10	2	2			6	8				8
Тема 7 Особливості розвитку українського мовлення учнів-білінгвів. Уроки мовленнєвого розвитку.	10	2	2			6	9	1			8
Разом за ЗМ 2	60	14	14			32	58	5			53
Усього годин	90	22	22			56	90	8			82

Тематика лекційних занять з переліком питань

№	Назва теми з основними питаннями
1	<i>Теоретичні основи методики навчання української мови як державної в школах з навчанням мовами національних меншин</i> ➤ Предмет, мета, завдання курсу. ➤ Значення методики для вивчення української мови в школах з навчанням мовами національних меншин. ➤ Нормативно-правове та дидактичне забезпечення вивчення української мови як державної. ➤ Особливості вивчення української мови як державної в початковій школі. ➤ Проблеми вивчення української мови в школах з навчанням мовами національних меншин.
2	<i>Наукові засади навчання української мови як державної у школах з навчанням мовами національних меншин</i> ➤ Лінгводидактична система навчання української мови як державної. ➤ Мета і завдання навчання початкового курсу української мови. ➤ Психолого-лінгвістичні основи вивчення української мови як державної. ➤ Порівняльний аналіз особливостей вивчення української та румунської мов на початковому етапі навчання.
3	<i>Сучасні підходи до вивчення української мови як державної у початковій школі</i> ➤ Особливості вивчення української мови як державної у 1-2 класах (1 цикл). ➤ Особливості вивчення української мови як державної у 3-4 класах (2 цикл). ➤ Компетентнісно-діяльнісний підхід до навчання української мови як державної. ➤ Активні методи, прийоми навчання сучасної української мови як державної.
4	<i>Створення сприятливого освітнього середовища для навчання української мови як державної</i> ➤ Етапи засвоєння другої мови. ➤ Стимулювання мотивації до навчання української мови румуномовних молодших школярів. ➤ Предметно-мовне інтегроване навчання української мови. ➤ Партнерська взаємодія учнів в українськомовному освітньому середовищі закладів загальної середньої освіти з навчанням мовами національних меншин.

	меншин.
5	<i>Методика формування комунікативних умінь з української мови як державної</i> ➤ Розвиток усного мовлення учнів: діалогічне та монологічне мовлення. ➤ Реалізація змістової лінії програми «Взаємодіємо усно». ➤ Зміст і методика орфоепічної роботи. ➤ Мовні вправи у формуванні комунікативних умінь
6	<i>Методика навчання грамоти</i> ➤ Особливості ознайомлення учнів з буквами українського алфавіту. ➤ Сучасні форми роботи з навчання грамоти (хмари слів, мікрофон, кубик Блума, гронування слів). ➤ Роль тренувальних методів у процесі навчання української мови. ➤ Цифрові технології у навчанні української мови.
7	<i>Урок як основна форма навчання української мови у школах з навчанням мовами національних меншин</i> ➤ Урок як форма організації освітнього процесу. Вимоги до уроку української мови як другої. ➤ Особливості уроків української мови. Структурування і зміст уроків. ➤ Типи уроків української мови у школах з навчанням мовами національних меншин. ➤ Технологія уроків української мови в школах з навчанням мовами національних меншин. ➤ Дидактико-методичні аспекти інтегрованого уроку української мови як державної
8	<i>Методика вивчення мовного матеріалу</i> ➤ Особливості засвоєння учнями фонетики. Особливості методики формування орфографічних умінь і навичок. ➤ Методика ознайомлення учнів з граматиною української мови. ➤ Орфоепічні, графічні помилки в усному та писемному мовленні учнів національних спільнот, шляхи їх попередження та виправлення: помилки, пов'язані з неправильною вимовою звуків і звукосполучень; помилки, зумовлені інтерференцією; помилки, пов'язані з автоматизацією навички наголошення слів рідної мови, що впливає на вимову українських слів; графічні помилки.
9	<i>Розвиток усного і писемного мовлення учнів шкіл з навчанням мовами національних меншин</i> ➤ Робота над збагаченням і активізацією словникового запасу учнів. ➤ Методика роботи над словосполученням та реченням. ➤ Удосконалення вмінь комунікативного мовлення.
10	<i>Освітньо-пізнавальний і нормативно-практичний аспекти вивчення лексикології та фразеології на основі взаємозв'язку в навчанні двох мов (рідної та української).</i> ➤ Мета, завдання, зміст вивчення лексикології та фразеології української мови учнями національних спільнот. ➤ Методика засвоєння слів, фразеологізмів, що становлять спільний лексичний фонд у рідній та українській мовах. ➤ Методика засвоєння слів і фразеологізмів, що становлять власне український фонд. ➤ Лексико-семантичні помилки в усному та писемному мовленні учнів-полілінгвів, шляхи їх попередження і виправлення.
11	<i>Особливості розвитку українського мовлення учнів-білінгвів. Уроки мовленнєвого розвитку</i> ➤ Основні аспекти мовленнєвого розвитку учнів у школах з мовами навчання національних меншин.

	➤ Мовленнєвий розвиток учнів у процесі засвоєння змістової лінії навчальної програми «Досліджуємо мовні явища». ➤ Своєрідність і взаємозв'язок методів розвитку зв'язного мовлення. ➤ Робота з текстом – основний чинник мовленнєвого розвитку учнів-білінгвів. ➤ Особливості уроків мовленнєвого розвитку учнів-білінгвів.
--	--

Тематика семінарських занять з переліком питань

№	Назва теми з основними питаннями
1	<i>Теоретичні основи методики навчання української мови як державної в школах з навчанням мовами національних меншин</i> ➤ Значення методики для вивчення української мови в школах з навчанням мовами національних меншин. ➤ Нормативно-правове та дидактичне забезпечення вивчення української мови як державної. ➤ Особливості вивчення української мови як державної в початковій школі.
2	<i>Наукові засади навчання української мови як державної у школах з навчанням мовами національних меншин</i> ➤ Мета і завдання навчання початкового курсу української мови. ➤ Психолого-лінгвістичні основи вивчення української мови як державної. ➤ Порівняльний аналіз особливостей вивчення української та румунської мов на початковому етапі навчання
3	<i>Сучасні підходи до вивчення української мови як державної у початковій школі</i> ➤ Особливості вивчення української мови як державної у 1-2 класах (1 цикл). ➤ Особливості вивчення української мови як державної у 3-4 класах (2 цикл). ➤ Компетентнісно-діяльнісний підхід до навчання української мови як державної.
4	<i>Створення сприятливого освітнього середовища для навчання української мови як державної</i> ➤ Етапи засвоєння другої мови. ➤ Стимулювання мотивації до навчання української мови румуномовних молодших школярів. ➤ Партнерська взаємодія учнів в українськомовному освітньому середовищі закладів загальної середньої освіти з навчанням мовами національних меншин.
5	<i>Методика формування комунікативних умінь з української мови як державної</i> ➤ Розвиток усного мовлення учнів: діалогічне та монологічне мовлення. ➤ Реалізація змістової лінії програми «Взаємодіємо усно». ➤ Мовні вправи у формуванні комунікативних умінь
6	<i>Методика навчання грамоти</i> ➤ Особливості ознайомлення учнів з буквами українського алфавіту. ➤ Сучасні форми роботи з навчання грамоти (хмари слів, мікрофон, кубик Блума, гронування слів). ➤ Роль тренувальних методів у процесі навчання української мови.
7	<i>Урок як основна форма навчання української мови у школах з навчанням мовами національних меншин</i> ➤ Особливості уроків української мови. Структурування і зміст уроків. ➤ Типи уроків української мови у школах з навчанням мовами національних меншин. ➤ Дидактико-методичні аспекти інтегрованого уроку української мови як державної
8	<i>Методика вивчення мовного матеріалу</i> ➤ Особливості засвоєння учнями фонетики. Особливості методики формування

	орфографічних умінь і навичок. ➤ Методика ознайомлення учнів з граматиною української мови. ➤ Орфоепічні, графічні помилки в усному та писемному мовленні учнів національних спільнот, шляхи їх попередження та виправлення
9	<i>Розвиток усного і писемного мовлення учнів шкіл з навчанням мовами національних меншин</i> ➤ Робота над збагаченням і активізацією словникового запасу учнів. ➤ Методика роботи над словосполученням та реченням. ➤ Удосконалення вмінь комунікативного мовлення.
10	<i>Освітньо-пізнавальний і нормативно-практичний аспекти вивчення лексикології та фразеології на основі взаємозв'язку в навчанні двох мов (рідної та української).</i> ➤ Мета, завдання, зміст вивчення лексикології та фразеології української мови учнями національних спільнот. ➤ Методика засвоєння слів, фразеологізмів, що становлять спільний лексичний фонд у рідній та українській мовах. ➤ Методика засвоєння слів і фразеологізмів, що становлять власне український фонд. ➤ Лексико-семантичні помилки в усному та писемному мовленні учнів-полілінгвів, шляхи їх попередження і виправлення.
11	<i>Особливості розвитку українського мовлення учнів-білінгвів. Уроки мовленнєвого розвитку</i> ➤ Основні аспекти мовленнєвого розвитку учнів у школах з мовами навчання національних меншин. ➤ Мовленнєвий розвиток учнів у процесі засвоєння змістової лінії навчальної програми «Досліджуємо мовні явища». ➤ Робота з текстом – основний чинник мовленнєвого розвитку учнів-білінгвів. ➤ Особливості уроків мовленнєвого розвитку учнів-білінгвів.

Індивідуальні науково-дослідні завдання (ІНДЗ)

№	Завдання до тем
1	Складання конспектів (фрагментів) уроків з української мови як державної у початковій школі з навчанням мовами національних меншин. 5 балів
2	Написання есе (рефератів) Інноваційні технології навчання української мови як державної, розвиток мовлення на уроках у 1-4 класах. 5 балів /реферат
3	Обговорення публікацій педагогічних журналів і газет («Початкова школа», «Початкова освіта» та ін.) з проблем методики навчання української мови, здійснення розвитку мовлення на уроках та проведення позакласної роботи у початковій школі. 5 балів
4	Створення портфоліо передового педагогічного досвіду вчителів-класоводів з проблем навчання української мови як державної в початковій школі. 10 балів/портфоліо
5	Виготовлення дидактичного матеріалу до уроків української мови у школі з навчанням мовами національних меншин. 5 балів
6	Добір ігрового матеріалу для інтегрованих уроків української мови у школі з навчанням мовами національних меншин. 5 балів
7	Рецензування підручників і навчально-методичних посібників:

Завдання для самостійної роботи студентів

№	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	К-сть год.
1	Теоретичні основи методики навчання української мови як державної в школах з навчанням мовами національних меншин.	– опрацювати рекомендовану науково-педагогічну літературу (конспект, тези); – проаналізувати Концепцію Нової української школи та Державний стандарт початкової освіти (2018); виокремивши питання навчання державної мови; – зробити порівняльний аналіз програм з української мови за типовими освітніми програмами НУШ для 1-2 класів (за ред. Савченко О.Я. та Палій Н. Т., Одинак М.М., Істратій М.Л.): особливості структури та змістового наповнення програм – оформити таблицю; – дати характеристику засобів навчання і розкрити їх особливості під час опанування української мови як другої; – проаналізувати календарно-тематичний план вивчення української мови в 1-4 класах як другої; – проаналізувати загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти (української мови) про лінгвістичні й комунікативні компетенції.	2
2	Наукові засади навчання української мови як державної у школах з навчанням мовами національних меншин	– опрацювати лекційний матеріал; – проаналізувати праці сучасних лінгводидактів з вивчення української мови як державної; – укласти словник ключових понять до теми; – визначити лінгвопсихологічні особливості формування українського мовлення – оформити презентаційну таблицю; – розкрити зміст і структуру курсу української мови як другої у початкових класах на основі аналізу типових програм; – проаналізувати взаємозв'язок у формуванні мовної, комунікативної і соціокультурної компетенцій учнів; – виписати особливості формування ключових компетентностей та предметних компетенцій на уроках мови (мовленнєва та мовна змістові лінії програми).	4
3	Сучасні підходи до вивчення української мови як державної у початковій школі	– опрацювати лекційний матеріал; – здійснити аналіз підручників для шкіл з навчанням мовами національних меншин; – проаналізувати відповідність підручників новій програмі з української мови як другої; – дати характеристику засобів навчання та розкрити їх особливості під час опанування	4

		української мови як другої (повідомлення); вивчити досвід роботи вчителів над реалізацією програм	
4	Створення сприятливого освітнього середовища для навчання української мови як державної.	- описати етапи засвоєння другої мови; - дібрати систему ігор, проблемних ситуацій для стимулювання мотивації до навчання української мови румуномовних молодших школярів; - проаналізувати вправи і методичний апарат до них з метою виявлення можливості розвитку навчально-пізнавальної активності молодших школярів у школах з навчанням мовами національних меншин.	4
5	Методика формування комунікативних умінь з української мови як державної.	- проаналізувати та порівняти програмні вимоги щодо діалогічного мовлення учнів 1, 2, 3 та 4 класів. - розробити фрагмент уроку, який містить завдання та види робіт щодо формування умінь складати діалог; - підготувати види вправ щодо роботи з реченням у початкових класах: (окремо для кожного класу): 1) вправи на основі зразка; 2) конструктивні; 3) творчі; - розробити конспект уроку з української мови (Тема: Речення); підібрати скоромовки, чистомовки для формування у дітей правильної вимови голосних звуків.	4
6	Методика навчання грамоти.	- проаналізувати структуру букваря та уроку навчання грамоти шкіл з навчанням мовами національних меншин; - підібрати дидактичний матеріал для виконання аналітико-синтетичних вправ; - розробити конспект інтегрованого уроку в добуквений, буквений, післябуквений періоди (з використанням прийомів звукового аналізу та синтезу); - підготувати дидактичний матеріал для навчання письма молодших школярів, враховуючи особливості української мови як другої; - розкрити групові форми роботи на уроках навчання грамоти	4
7	Урок як основна форма навчання української мови у школах з навчанням мовами національних меншин.	- проаналізувати основні вимоги до уроків української мови у школах з навчанням мовами національних меншин з позицій компетентнісного підходу. Укласти порівняльну таблицю вимог до різних типів уроків; - сформулювати методичні рекомендації до уроків української мови як державної в школах з навчанням мовами національних меншин; - знайти й переглянути в ютубі «Урок української мови як державної (читання) в 1 класі),	4

		визначити ключові компетентності, наскрізні уміння, очікувані результати, що формуються на уроці української мови як державної/другої; створити модель уроку; розбити методичний інструментарій до уроків української мови як другої					
8	Методика вивчення мовного матеріалу.	– провести пошукову інформаційну роботу на тему: «Види орфоепічної роботи з української мови в ЗЗСО з навчанням мовами національних меншин»; – проаналізувати чинну програму з розділу «Фонетика. Графіка. Орфоепія» в школах з навчанням румунською мовою; – охарактеризувати методичні проблеми навчання фонетики, орфоепії у школі з національною мовою навчання та запропонувати можливі шляхи їх вирішення; – скласти таблиці зіставлення знань і вмінь, сформованих у 1-2 класах, з фонетики й графіки та знань і вмінь, які необхідно формувати в 3-4 класі. На основі аналізу зробити висновки про особливості завдань з цих розділів; – дібрати цікаві та різноманітні за змістом тексти, речення, які вдосконалюють орфографічні навички, підвищують рівень знань учнів з фонетики, морфології, орфографії; – порівняти орфоепічні норми румунської та української мов. Інформацію подати у вигляді таблиці: <table> <tr> <td>Орфоепічні норми румунської мови</td> <td>Орфоепічні норми української мови</td> </tr> <tr> <td colspan="2">1. Вимова голосних звуків</td> </tr> </table>	Орфоепічні норми румунської мови	Орфоепічні норми української мови	1. Вимова голосних звуків		4
Орфоепічні норми румунської мови	Орфоепічні норми української мови						
1. Вимова голосних звуків							
9	Розвиток усного і писемного мовлення учнів шкіл з навчанням мовами національних меншин.	– визначити й охарактеризувати складні випадки вивчення будови слова та словотвору в школах з навчанням мовами національних меншин; – дібрати з чинних підручників і методичних публікацій вправи, спрямовані на роботу зі словом, словосполученням та реченням; – дібрати цікаві та різноманітні за змістом тексти, речення, які вдосконалюють навички словотворення, підвищують рівень комунікативного мовлення молодших школярів у ЗЗСО з навчанням мовами національних меншин; укласти мовне портфоліо в роботі вчителя як показник результативності організації самостійної творчої діяльності молодших школярів.	4				
10	Освітньо-	– підготувати вправи, які висвітлюють роботу: з	6				

	пізнавальний і нормативно-практичний аспекти вивчення лексикології та фразеології на основі взаємозв'язку в навчанні двох мов (рідної та української).	омонімами та багатозначними словами; із синонімами; із антонімами учнями національних спільнот; – навести приклади застосування методичних прийомів (зіставлення і протиставлення) під час лексичної роботи на уроках української мови; – описати своєрідність окремих методів і прийомів навчання лексикології на уроках української мови як другої; – розробити тренувальні вправи (колаж), які сприятимуть закріпленню лексики, попередженню лексико-семантичних і лексико-синтаксичних помилок у мовленні учнів; – дібрати систему вправ для збагачення словникового запасу учнів та розробити творчі завдання; укласти методичні рекомендації для роботи над граматичним матеріалом та навести приклади.	
11	Особливості розвитку українського мовлення учнів-білінгвів. Уроки мовленнєвого розвитку.	– проаналізувати програмні вимоги до мовленнєвого розвитку молодших школярів у школах з навчанням мовами національних меншин та зробити порівняльну таблицю; – дібрати цікаві проблемні завдання для навчальної мотивації як критерію оцінки якості шкільної мовної освіти молодших школярів; – проаналізувати уроки мовленнєвого розвитку у школах з мовами навчання національних меншин, вказавши на їх особливості; – продемонструвати різні види роботи над текстами, зосередити увагу на есе; – назвати види уроків з розвитку мовлення. Скласти конспект уроку з розвитку мовлення. Підготуватися до його проведення в аудиторії; – навести приклади виправлення і запобігання лексичних помилок у мовленні школярів-білінгвів; розробити рефлексивні ділові ігри для уроків РЗМ.	6

Методи навчання

- *Словесні методи:* лекція, пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія, проблемний виклад, постановка проблемних і професійно-методичних запитань
- *Наочні методи:* демонстрація мовного та дидактичного матеріалу, використання мультимедійних презентацій, відеоматеріалів, цифрових освітніх ресурсів
- *Практичні методи:* виконання методичних вправ і завдань, аналіз мовного матеріалу, розроблення фрагментів уроків української мови, укладання вправ і дидактичних матеріалів, моделювання навчальних ситуацій

- *Комунікативні методи:* діалог, ситуативне моделювання, навчальна дискусія, комунікативні вправи, метод навчального діалогу, створення мовленнєвих ситуацій
- *Методи міжкультурного навчання:* аналіз ситуацій міжкультурної комунікації, порівняння мовних і культурних явищ, використання культурологічно орієнтованих текстів і завдань, моделювання ситуацій міжкультурної взаємодії
- *Методи професійно-методичної підготовки:* аналіз уроків і методичних розробок, педагогічне спостереження, моделювання уроку, професійна рефлексія, аналіз педагогічних кейсів.
- *Методи контролю та самоконтролю:* усне опитування, тестування, методичний аналіз, виконання практичних завдань, аналіз педагогічних ситуацій, презентація методичних розробок, захист проєктів, самооцінювання

Система контролю та оцінювання

- **методи контролю:** фронтальне та індивідуальне опитування, тестування, самостійні дослідницькі завдання, проведення фрагментів уроків, модульна контрольна робота.

- **форми контролю:** іспит.

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється за кредитно-трансферною системою і передбачає накопичення балів за всі види виконаних робіт протягом семестру.

Підсумкова (загальна) оцінка курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі форми навчальної діяльності: усне опитування; поточне та підсумкове тестування рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання самостійної роботи та ІНДЗ. Підсумкова оцінка виставляється як сума проміжних оцінок за змістові модулі і складається з рейтингу навчальної роботи: за Модуль I студенти отримують 25 балів, за Модуль II 35 балів (60 балів) і рейтингу з атестації (іспит) – 40 балів, що в сумі складає 100 балів.

Результатом підсумкового контролю здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з даного курсу є іспит, який проводиться у письмовій формі.

Екзамен з навчальної дисципліни **«Методика навчання української мови як державної в школах з мовами навчання національних меншин»** проводиться за екзаменаційними білетами. Екзаменаційні білети сформовані згідно робочої навчальної програми курсу, враховують вимоги до рівня підготовки студентів і складаються з банку тестових питань, що нараховують 20 позицій і 2 питань: 1 – теоретичного та 1 – практичного характеру.

За тести студент може отримати 20 балів (1 бал за кожне завдання), 10 балів за питання теоретичного характеру, яке передбачає розуміння сутності наукових понять, процесів і 10 балів – за питання практичного характеру. Загальна сума за іспит складатиме 40 балів і відповідає наступним критеріям:

А - «відмінно» - 40-36

- В** - «добре» - 35-39
С - «добре» 30-34
Д - «задовільно» - 25-29
Е - «задовільно» - 20-24

Тестові завдання: вирішення кожного питання тесту оцінюється в 1 бал відповідно, що в сумі складає 20 балів.

Виконання другого та третього завдання вимагає повної аналітичної та змістовної відповіді щодо того чи іншого поняття чи теоретичного/практичного аспекту (оцінюється від 0 до 10 балів).

8-10 балів отримують студенти, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, навели конкретні положення.

5-7 балів отримують студенти, які в цілому розкрили теоретичне питання, однак не повно і допустивши деякі неточності.

2-4 бали отримують студенти, які не правильно визначили сутність питання, недостатньо або поверхово розкривши більшість його окремих положень і допустивши при цьому окремі помилки, які частково вплинули на загальне розуміння проблеми.

0-2 балів отримують студенти, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення питання і допустили при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння питання.

Загальна кількість балів підраховується як сумарна кількість балів, отриманих з кожного питання білета.

Загальна оцінка як результат складання екзамену визначається за шкалою ECTS і переводиться у національну шкалу оцінювання.

35-40 балів. Знання студента є глибокими, міцними, системними; студент вміє застосовувати їх для виконання творчих завдань, його навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти й відстоювати особисту позицію, вміє застосовувати здобуті знання на практиці: *високий рівень*.

21-34 балів. Студент знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь студента правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй бракує власних суджень: *достатній рівень*.

11-20 балів. Студент відтворює основний навчальний матеріал, виконує завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності: *середній рівень*

0-10 балів. Відповідь студента фрагментарна, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення: *початковий рівень*.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)											Кількість балів (залікова робота)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	40	100
5	5	5	5	5	5	6	6	6	6	6		

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)		Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
ЗМ 1	ЗМ 2	40	100
T1-4 5X4=20 б.	T5-11 5 X2+6x5= 40 б.	60	

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

Модуль I

- Відомості з історії становлення методики викладання української мови як нерідної.
- Зв'язок методики викладання української мови з іншими науками.
- Проблемні аспекти викладання української мови в закладах загальної середньої освіти України з навчанням мовами національних меншин (спільнот).

4. Значення вивчення української мови як державної в закладах загальної середньої освіти з мовами навчання національних меншин.
5. Загальнодидактичні, педагогічні і психологічні основи навчання української мови як державної.
6. Загальнодидактичні і спеціальні методичні принципи навчання української мови як державної: комунікативність, функціональність, усна основа навчання, опора на рідну мову учнів (транспозиція, інтерференція).
7. Типологія підходів до навчання мови як нерідної. Підходи лінгвістичні (структурний, лексичний, соціокультурний), дидактичні (особистісно орієнтований, дедуктивний, індуктивний), психологічні (глобальний, гуманістичний, когнітивний).
8. Сучасні принципи методики навчання української мови як державної.
9. Інноваційні методи навчання мови як нерідної. Інтеграція методів навчання. Прийоми навчання української мови
10. Місце і роль імітативного методу навчання мови.
11. Композиція уроку української мови як нерідної. Планування уроку
12. Особливості вивчення української мови як державної у 1-2 класах (1 цикл).
13. Особливості вивчення української мови як державної у 3-4 класах (2 цикл).
14. Компетентісно-діяльнісний підхід до навчання української мови як державної.
15. Етапи засвоєння другої мови.
16. Стимулювання мотивації до навчання української мови румуномовних молодших школярів.
17. Партнерська взаємодія учнів в українськомовному освітньому середовищі закладів загальної середньої освіти з навчанням мовами національних меншин.
18. Характеристика традиційних методів навчання мови як нерідної.
19. Специфіка змісту і методів навчання української мови як нерідної.
20. Сучасні принципи методики навчання української мови як нерідної

Модуль II

1. Формування комунікативної компетенції як кінцевий результат засвоєння змісту навчання
2. Формування мовленнєвих навичок і мовленнєвих умінь.
3. Види мовленнєвої діяльності і мовленнєві стратегії. Основні і допоміжні види мовленнєвої діяльності
4. Специфіка уроку української мови як державної у школах нацменшин. Основні ознаки уроку: мовленнєва спрямованість; функціональність; ситуативність; індивідуалізація процесу навчання; мотивація.
5. Вимоги до уроку української мови як нерідної. Психологічні особливості уроку.
6. Педагогічна взаємодія на уроці української мови. Дидактичне мовлення викладача як засіб педагогічної взаємодії
7. Типологія підручників з української мови для учнів закладів загальної освіти з мовами навчання національних меншин
8. Етапи формування фонетичної компетентності. Вправи і завдання для формування фонетичної компетентності.
9. Розвиток умінь слухати і розуміти співрозмовника в діалогічному мовленні, умінь слухати і розуміти усне монологічне мовлення на різні теми.
10. Принципи відбору й організації лексичного матеріалу для оволодіння українською мовою на різних рівнях.

11. Лінгвістичні основи навчання української фраземіки. Зіставний аналіз української фраземіки і фраземіки рідної мови учнів.
12. Система завдань і вправ для формування вмінь і навичок використання фразеологічних одиниць у мовній практиці учнів.
13. Місце граматики у системі навчання української мови як нерідної
14. Лінгвістичні і методичні труднощі у засвоєнні відомостей про частини мови.
15. Засвоєння учнями принципів українського правопису. Формування і вдосконалення орфографічної компетентності у процесі вивчення всіх рівнів української мови.
16. Види і форми роботи із вдосконалення орфографічних навичок.
17. Особливості вивчення граматичних явищ української мови з урахуванням граматики рідної мови учнів. Подолання граматичної інтерференції.
18. Методика закріплення й активізації лексичного матеріалу.
19. Основні аспекти мовленнєвого розвитку учнів у школах з мовами навчання національних меншин.
20. Особливості уроків мовленнєвого розвитку учнів-білінгвів

Зарахування результатів неформальної освіти

Результати навчання, здобуті здобувачами вищої освіти шляхом неформальної освіти, можуть бути визнані та зараховані в межах навчальної дисципліни **«Методика навчання української мови як державної в школах з мовами навчання національних меншин»** відповідно до чинного положення закладу вищої освіти про визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті.

Зарахуванню можуть підлягати результати навчання, отримані під час проходження онлайн-курсів, тренінгів, вебінарів, семінарів, майстер-класів та інших освітніх заходів, зміст яких відповідає тематиці дисципліни, зокрема з питань:

- методики навчання української мови як державної;
- навчання української мови як другої/нерідної;
- розвитку мовленнєвих і комунікативних компетентностей учнів;
- багатомовної та міжкультурної освіти;
- особливостей організації освітнього процесу в багатомовному середовищі;
- використання сучасних цифрових технологій у навчанні української мови;
- створення дидактичних матеріалів для навчання української мови;

Підставою для визнання результатів неформальної освіти є документ, що підтверджує факт і результати навчання (сертифікат, свідоцтво, документ про успішне завершення курсу тощо), а також відповідність заявлених результатів навчання результатам, визначеним робочою програмою дисципліни.

Остаточне рішення щодо зарахування приймає викладач після аналізу наданих матеріалів, співбесіди або демонстрації практичних результатів, що підтверджують сформованість необхідних компетентностей.

Рекомендована література

Основна

1. Державний стандарт початкової освіти 2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-п>

2. Концепції мовної освіти в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: school125.edu.kh.ua/files/.../Concept_L_education.doc.
3. Криган С.Г. Українська мова для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням румунською мовою: *підручник для 4 класу загальноосвітніх навчальних закладів*. – Чернівці: Букрек, 2015. – 176 с. : іл.
4. Крос-культурне навчання учнів-білінгвів української мови. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 456 с.
5. Маргітич К. Проблеми вивчення української мови в школі з угорською мовою навчання. Ужгород, 2019.
6. Методика навчання української мови в початковій школі: *навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів* / За наук.ред. М.С.Вашуленка. К.: Літера ЛТД, 2012, 364с.
7. Романюк С.З. Розвиток рідномовної освіти українців у західній діаспорі (XX – початок XXI століття): *монографія*. – Чернівці: Чернівецький національний університет, 2015. – 518 с.
8. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти.1-2 класи. Київ: Т.Д. «Освіта-Центр+», 2018. 240 с.
9. Типові освітні програми для ЗЗСО 1-2, 3-4 клас під керівництвом О.Я Савченко та Р.Шияна. – Ранок, 2020. - Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
10. Українська мова. Підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти з навчанням румунською мовою (у 2-х частинах, з аудіосупроводом) / Палій Н. Т., Одинак М. М., Істратій М. Л. – Київ: Оріон, 2018.

Додаткова

1. Romaniuk S. Особливості функціонування та навчання української мови в полікультурному середовищі Румунії. *Міжнародна конференція «Українці Румунії – історія, сучасність та перспективи»*. 18-19 листопада 2017. – Бухарест (Румунія).
2. Барбашова І. Сенсорний розвиток: формуємо фонетичні вміння. *Учитель початкової школи*. 2018. №4. с.10-15.
3. Бенера В.Є., Маліновська Н.В. Теорія та методика розвитку рідної мови дітей.- К., 2010. – 376 с.
4. Богданець-Білокаленко Н., Давидюк Л. Генеза проблеми навчання української мови учнів 5–6 класів мовами навчання національних меншин в умовах багатомовної освіти: історія питання, сучасний стан і перспективи розвитку. *Український педагогічний журнал*. 2023. № 2. С. 125–136.
5. Богданець-Білокаленко Н., Фідкевич О. Педагогічні умови реалізації рецептивної технології у контексті багатомовного навчання. *Acta Paedagogica Volyniensis*. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. № 2. С. 143–151.
6. Богданець-Білокаленко Н., Фідкевич О. Формувальне оцінювання у контексті багатомовної освіти. *Український педагогічний журнал*. 2022. № 2. С. 30–39.
7. Вашуленко М. С. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Українська мова» у 1-2 класах закладах загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу: навч.-метод. посібник. Київ: видавничий дім «Освіта», 2019, 192 с.
8. Кочан І. Нові освітні технології у викладанні української мови як іноземної. *Українська мова у світі: зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф.* (Львів, 6–7 листоп. 2014 р.). Львів, 2014. С. 49–60.
9. Матвеева Н. Двомовність у світлі психолінгвістичних досліджень. *Дивослово*. 2018. № 11. С. 42–44
10. Методичні рекомендації з розвитку багатомовної освіти у навчальних закладах України. Режим доступу: <https://patrir.ro/wpcontent/uploads/2019/04/Multilingual->

education-in-Ukraine-

%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%B D

19. Михайловська Н. А., Фонарюк Т. І., Морараш А. К., Димашок Г. В., Рошка А. Р. Нова українська школа: методика навчання української мови в класах з навчанням румунською мовою закладів загальної середньої освіти: навчально-методичний посібник. Чернівці: Букрек, 2019. 392 с.
11. Радевич-Винницький Я. К. Двомовність в Україні: теорія, історія, мововживання: монографія. Київ-Дрогобич: Посвіт, 2011. 592 с
12. Романюк С. Комунікативно-діяльнісний підхід до навчання української мови у початковій школі. *Міжнародна науково-практична конференція «Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка»* - м. Суми, 3 грудня 2014 р.: у 4 ч. – Суми, 2014.- Ч.2. – С.115-118.
13. Романюк С. Сучасні підходи до навчання української мови в західній діаспорі. Українська мова як іноземна у фокусі інновацій: від досвіду до впровадження: *Збірник матеріалів циклу Міжнародних науково-практичних семінарів*, Львів, 2019. – Львів, 2019. – С.98-102.
14. Романюк С. Сучасні тенденції навчання української мови як державної. *Всеукраїнська наукова конференція «Навчання української мови та мов національних меншин учнів закладів загальної середньої освіти в контексті компетентнісного підходу»*: збірник тез Всеукраїнської наукової конференції, Київ, 21 квітня 2021 р. / за наук. ред. д. пед. Наук Н. І. Богданець-Білооскаленко (електронне видання). Київ: Педагогічна думка, 2021. с.23-26.
15. Романюк С. З. Методологічні засади підготовки підручників української мови для шкіл з навчанням мовами національних менш. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (педагогічні науки) № 3 (326) травень 2019.* с.250-262.
16. Романюк С. З. Компетентнісна спрямованість освітнього процесу в умовах реалізації концепції Нової української школи. *Актуальні питання теорії і практики інклюзивного навчання у закладах освіти* : монографія / [Миронова С.П., Тимчук Л.І., Шоліна Т.В. та ін.]; за заг. ред. Л.Б. Платаш . Чернівці: «Технодрук», 2020. С.277-294.
17. Романюк С., Тарангул Л. Викладання мов національних меншин в Україні засобами інтерактивних методів навчання. *Проблеми освіти: зб.наук.праць. Електронне видання ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»*. К., 2021. Вип. 2(95). – С. 112-126.
18. Романюк С.З., Богданець-Білооскаленко Н.І. Інноваційні підходи до навчання української мови молодших школярів в англomовному середовищі. *Наука і освіта. Science and education: науково-практичний журнал Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д.Ушинського.* - №2 / СХХХХХV. – Одеса, 2017. – С.121-126.
19. Романюк Світлана. Сучасні підходи до мовної освіти в полікультурному соціумі. *Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наук. праць*. Вип. 491. Педагогіка та психологія. – Чернівці, 2009. – С.143-151.
20. Українська мова. Підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти з навчанням румунською мовою (у 2-х частинах, з аудіосупроводом) / Палій Н. Т., Одинак М. М., Істратій М. Л. – Київ: Оріон, 2018.
21. Хорошковська О.Н., Петрук О.М. Українська мова і мовлення : підручник для 3 класу шкіл з румунською мовою навчання / Ольга Хорошковська, Оксана Петрук. – К. : Педагогічна думка, 2014. – 186 с.
22. Шквир О. Актуальні проблеми початкової освіти: навчальний посібник. 2-ге видання, перероблене. Хмельницький: ХГПА, 2020. 183 с.
23. Цуркан М. Методика викладання української як іноземної на синхронному зрізі ХХІ століття: тенденції розвитку. *Нова педагогічна думка*. 2019. № 1. (97). С. 97–102.

24. Фідкевич О., Богданець-Білокаленко Н. Зміст і функції багатомовної комунікативної компетентності учнів закладів загальної середньої освіти з навчанням мов національних меншин. Український педагогічний журнал. 2020. № 3. С. 66–74.
25. Фідкевич О. Л., Снегірьова В. В., Бакуліна Н. В. Концепція моделі багатомовної освіти в закладах загальної середньої освіти з навчанням мов корінних народів і національних меншин з урахуванням завдань європейської інтеграції України. Київ: Педагогічна думка, 2023. Режим доступу: <https://undip.org.ua/library/kontseptsiiia-modeli-b...>

Інформаційні ресурси

1. Колган Т. В. Мультимедіа на уроках української мови та літератури [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://kolgantv.blogspot.com/2009/11/blog-post_17.html
2. Міністерство освіти і науки України URL :<https://mon.gov.ua/ua>
3. Нова українська школа. Веб-ресурс НУШ. URL : <http://nus.org.ua/>
4. Освіта.ua - https://vseosvita.ua/?utm_source=chatgpt.com
5. Онлайн-вебінар «Універсальні логопедичні вправи для покращення дикції школярів» <https://www.youtube.com/watch?v=024vLNE3eBw>
6. Онлайн-курс «Викладання української мови в класах із навчанням мовами національних меншин» (розробники: Learning together, Міністерство освіти і науки України, Європейський Союз, міністерство закордонних справ Фінляндії, FCG, Edera). URL: https://courses.ed-era.com/courses/coursev1:Learning_Together+1+2021/about
7. Путівник реформою НУШ: усе, що потрібно знати вчителю. Освіторія. URL: <https://osvitoria.media/experience/putivnyk-reformoyu-nush-use-shho-potribno-znaty-vchytelyu/>
8. Український проєкт «Якість освіти»є URL: <http://yakistosviti.com.ua/uk/Golovna>
9. Європейська хартія регіональних мов або мов меншин: Рада Європи. Від 05.11.1992. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_014#Text

Політика академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні освітнього компонента регламентовано чинними документами ЧНУ:

- «Кодекс академічної доброчесності та етики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»
https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/kodeks_akademichnoi-dobrochesnosti-ta-etyky-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yuriia-fedkovycha/

- «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»
<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/>

- «Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому

національному університету імені Юрія Федьковича»
<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yurii-fedkovycha-zi-zminamy-zatverdzhenymy-vchenoiu-radoiu-chnu-imeni-yurii-fedkovycha/>

**Використання здобувачами освіти інструментів штучного інтелекту(ШІ)
під час виконання навчальних завдань:**

- *допускається за умови* дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);
- *не допускається* використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;
- *додаткові обмеження чи вимоги* щодо використання ШІ можуть визначатися викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.